

Среща на българистичните катедри от Великотърновския, Софийския, Пловдивския, Шуменския и Югозападния университет

Meeting of the Bulgarian-Language Departments of the Universities of Veliko Tarnovo, Sofia, Plovdiv, Shumen and the South-West University

Катедрата по съвременен български език на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ бе домакин на националната кръгла маса „Българският език в глобализацията се свят“. Събитието се проведе на 11 юни в зала „Европа“ под патронажа на ректора проф. д-р Христо Бонджолов и бе уважено от представители на деканските ръководства на участващите университети, както и от госпожа Милена Димитрова от екипа на вицепрезидента и от доц. д-р Росица Колева от МОН. От името на ректорското ръководство приветствие поднесе проф. д.и.н. Милко Палангурски.

Първият дискуссионен панел бе фокусиран около преподаването на българския език в системата на висшето образование и предизвика най-оживени дискусии поради отговорността на университетските преподаватели към тяхната професия – проф. д-р Красимира Алексова представи проблемите, свързани с преподаване на българския език в педагогическите специалности на Софийския университет; изказването на доц. д-р Теофана Гайдарова бе за преподаването на съвременен български език в Педагогическия факултет на Пловдивския университет; доц. д-р Верка Иванова и гл. ас. д-р Велин Петров запознаха аудиторията с проблеми на учебните програми по български език в основното и в средното образование; докладът на доц. д-р Калина Йочева бе на тема „Проблеми в методиката на преподаване на българския език“, а акцент в изказването на доц. д-р Владислав Миланов бе българският правоговор в обучението на студенти хуманитаристи в Софийския университет.

Новите изисквания за оценка на научните публикации, определени от участниците като дискриминационни спрямо българистиката и хуманитаристиката, бяха дискутирани във втория панел „Българският език като научен профил. Национални наукометрични стандарти“. Доц. д-р Гургана Падарева-Илиева (ЮЗУ) представи в съпоставка старите наукометрични стандарти и предлаганите от акад. Н. Денков нови, като акцентува и върху различния стандарт на МОН към различните професионални направления. Проф. д-р Мария Илиева (ВТУ) обобщи мненията на академичните преподаватели относно влиянието на глобализацията върху конкурентоспособността на българистичните научни издания в международните бази данни и с редица конкретни факти доказа незначителното от страна на държавата на специализацията „български език“. Проф. д-р Велка Попова (ШУ) обърна внимание върху необходимостта от синхронизиране на научноизследователската и на учебната дейност. Проф. д-р Йовка Тишева изложи накратко мнението на проф. д-р Гургана Дачева (СУ) за националните стандарти и критериите за оценка.

Последният панел „Роля на държавата за издигане на авторитета на българския език“ е актуален в дневния ред на обществото. Презентациите на колегите от университета във Велико Търново (гл. ас. д-р Силвия Коева и докт. Елица Топалова – „Медиите за проблемите на преподаването на българския език във висшите училища“; доц. д-р Владислав Маринов и гл. ас. д-р Красимира

Василева – „Законопроекти за българския език след 1989 година“) разшириха гледната точка по темата за българския език в медийното огледало и през призмата на нормативната уредба.

Всеки панел беше последван от дискусия. В края на деня бе приета декларация до институциите в България, подписана от ръководителите на петте катедри на университетите участници и тържествено връчена на специалните гости, представители на държавата.

В заключителния документ преподавателите в държавните университети споделят тревогата си от проблеми като безразличието и пренебрежението на носители на езика (включително на представители на медиите, но и на държавните институции) към нормите на официалния книжовен език, неналичен законодателно очертан научен профил на специалиста по български език във висшите училища, занижен наукометричен статус на българистичните научни издания.

В декларацията се предлага сътрудничеството на българистичната научна общност с държавата, за да се изработи научна стратегия, която да издигне авторитета на българския език, както и конкретни мерки, сред които: включване на специалистите по български език в Националната класификация на професиите и длъжностите; предварително изискване за езикова компетентност (правоговорна, правописна, пунктуационна) по български език при заемане на позиции в държавната йерархия (задължително за държавните служители); участие на специалисти, чийто научен профил е българският език, при изменения в учебните програми по български език за средното училище (още от началния курс); разграничаване на профилите на научните специалности „Български език“ и „Методика на преподаване на българския език“, както и на професионалните квалификации „преподавател/учител по български език“ и „педагог“.

Болезнена е нуждата от налагане на задължителен хорариум за обучение по дисциплините „Съвременен български език“ (минимум 120 часа) и „Езикова култура“ (минимум 30 часа) за педагогическите специалности като гаранция за научната подготовка на бъдещите учители и като предпоставка за ограничаване на масовата неграмотност. Ангажимент на МОН трябва да е въвеждането на минимум 60 часа по български език за всички специалности, предлагащи преводаческа правоспособност – от и на български език.

Изключително ценно е и предложението националният индекс на научните издания, свързани с българския език и с българистиката, да има достатъчна стойност в съревнованието с международните бази данни, за да стане атрактивно поле за изява и на чуждестранните българисти и слависти. Належащо е да се привличат университетските специалисти по съвременен български език за определяне на стратегията и на учебното съдържание в обучението по български език и на ученици, за които българският език не е роден.

Форумът получи широк медиен отзвук – още едно доказателство за значението на националния език в публичното пространство като стожер на всяка нация. Водени от своя професионален опит и отговорност пред българското общество, университетските преподаватели българисти очакват партньорство с институциите за постигане на посочените цели чрез изработване на действаща национална стратегия за българския език.

Теодора Рабовянова*

* Теодора Рабовянова – гл. ас. д-р, катедра „Съвременен български език“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, t.kurteva@ts.uni-vt.bg